

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Gelis 23.01.2021
Published /Yayınlanma 31.03.2021
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Göçoğlu, İ.D. (2021). Türkiye'deki ceza infaz kurumlarının insan kaynaklarındaki gelişmeler: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü faaliyet raporları üzerinden bir değerlendirme. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(67), 653-664.
<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2356>

Doktora Öğrencisi İpek Didem GÖÇÖĞLU

<https://orcid.org/0000-0003-4032-7174>

Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Isparta/
TÜRKİYE

Issue/Sayı: 67

Volume/Cilt: 8

jshsr.org

ISSN: 2459-1149

TÜRKİYE'DEKİ CEZA İNFAZ KURUMLARININ İNSAN KAYNAKLARINDAKİ GELİŞMELER: CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ FAALİYET RAPORLARI ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

DEVELOPMENTS IN HUMAN RESOURCES OF PRISON AND DETENTION HOUSES IN TURKEY: AN ASSESSMENT ON ANNUAL REPORTS OF GENERAL DIRECTORATE OF PRISONS AND DETENTION

ÖZET

Orta Çağ'dan beri kullanılan kişinin yaşamına ya da bedenine zarar veren ceza yöntemleri, hüküm alan kişinin cezası bittikten sonra topluma kazandırılabilmesi adına yerini özgürlüğü sınırlayan cezalara bırakmıştır. Bu politikalar doğrultusunda ceza infaz kurumları ortaya çıkmaya başlamıştır. Türkiye'de de Tanzimat Dönemi'nden başlayarak günümüze kadar ceza infaz kurumları hakkında iyileştirmeler yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında ceza infaz kurumlarının Osmanlı Devleti'nden günümüze gelişimi incelenmiş ve ardından yönetmelik ve kanunlar temelinde ceza infaz kurumlarındaki personel sistemi ele alınmıştır. Bu bilgiler ışığında ise Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından 2012, 2013, 2014, 2015 ve 2016 yıllarında hazırlanan Birim Faaliyet Raporlarında yer alan insan kaynaklarındaki gelişmeler bölümleri incelemeye tabii tutulmuştur. İnceleme sonucunda yıllara göre merkez teşkilatındaki ve taşra teşkilatındaki personel sayıları ve kadrolardaki değişimler yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ceza İnfaz Kurumları, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, İnsan Kaynakları.

ABSTRACT

The methods of punishment that have been used since the Middle Ages, harming the life or body of the person, left their place to punishments limiting freedom so that the convicted person can be reintegrated into the society after his punishment is over. In accordance with these policies, penitentiary institutions have started to emerge. Turkey has also made improvements on penitentiary institutions until today, starting from the Tanzimat period. Within the scope of this study, the development of penitentiary institutions from the Ottoman Empire to the present day has been examined, and then the personnel system in the institutions has been discussed based on regulations and laws. In line with this information, the human resources development sections included in the Unit Activity Reports prepared by the General Directorate of Prisons and Detention Houses in 2012, 2013, 2014, 2015, and 2016 were subjected to examination. As a result of the examination, the changes in the number of personnel in the central organization and the provincial organization by years were interpreted.

Keywords: Penal Execution Institutions, General Directorate of Prisons and Detention Houses, Human Resources.

1. GİRİŞ

Kişinin özgürlüğünü bağlayıcı ceza yöntemlerinin ortaya çıkması beraberinde ceza infaz kurumlarının da ortaya çıkmasını sağlamıştır. Her ne kadar Orta Çağ'dan itibaren kişilerin cezalandırılması için çeşitli yöntemlerin uygulandığı bilirse de (Barnes, 1930), kişinin özgürlüğünü sınırlayıcı cezalar ve buna bağlı olarak ceza infaz kurumlarının inşa edilmesi görece daha yeni uygulamalar sayılabilecektir (Artuk ve Arşahin, 2015: 146). Orta Çağ'dan beri kullanılan kişinin yaşamına ya da bedenine zarar veren ceza

yöntemleri, hüküm alan kişinin cezası bittikten sonra topluma kazandırılabilmesi (Griffiths, Dandurand ve Murdoch, 2007) adına yerini özgürlüğü sınırlayan cezalara bırakmıştır. Bu cezaların infaz edildiği hapishanelerin sözlük anlamına bakıldığında ise Arapça bir kelime olan “habs” ile Farsça bir kelime olan “hane” kelimelerinin birleşimlerinden oluştuğu görülmektedir (Türk Dil Kurumu [TDK], t.y.). “Habs” sözcüğü genel anlamıyla kişiyi ya da başka bir canlıyı alıkoymak, engellemek anlamına gelirken, “hane” sözcüğü ev anlamını taşımaktadır. Bu anlamda günümüzdekine en yakın hapishanenin 1595 senesinde Hollanda’nın Amsterdam kentinde kurulduğu bilinmektedir (Özbek, 2015: 33). Buna benzer örnekler, özellikle 1789 Fransız İhtilali’nin ardından suçlulara daha insancıl ceza yöntemlerinin uygulanmasına yönelik önerilerin ardından artışa geçmiştir. Ceza infaz kurumlarında tarihsel süreç içerisinde yaşanan bu değişimler tüm dünyada etkili olduğu gibi Türk ceza infaz sisteminde de etkisini göstermiştir. Tanzimat Dönemi’nden başlayarak günümüze kadar ceza infaz kurumları hakkında iyileştirmeler yapılmıştır. Bu kapsamda öncelikli olarak 1911 senesinde dönemin Dâhiliye Nezareti’ne bağlı Hapishaneler Müdüriyeti kurulmuş, ardından kurum Adalet Bakanlığı’na bağlı olan Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’ne dönüşmüştür. Bu kurum ve ona bağlı taşra teşkilatlarında çalışan personelin çeşitliliği ve niteliği sürekli olarak göz önünde bulundurulmuş ve personelin geliştirilmesine dair çalışmalara ağırlık verilmiştir. Ceza infaz kurumlarındaki tutuklu ve hükümlülerin özgürlüklerini kısıtlayıcı cezalara çarptırılmalarından dolayı, onların sağlık, eğitim vb. ihtiyaçlarını giderecek meslek gruplarından insanlar cezaevi personeli olarak görev yapmaktadır. Özellikle psikolog, sosyal çalışmacı, öğretmen, çocuk gelişimci, sosyolog gibi meslek dallarına mensup kişilerin kurum bünyesine dâhil edilmeye çalışılması, tutuklulara orada kaldıkları süre boyunca çeşitli alanlarda eğitim, terapi ve sosyal destek verilmesi adına oldukça önem taşımaktadır. Nitekim cezalarının bitmesinin ardından kişilerin sosyal hayata uyum sağlaması ve yeniden suça karışmaması adına ülkelerin uygulayacağı politikalar oldukça önem arz etmektedir (Göçoğlu, 2015: 847). Cezasının infazının ardından toplu hayata tekrar dönen bireyin iyileştirilmesinin önemini Mustafa Kemal Atatürk de “Efendiler, cezaevleri sorunu çok önemlidir. Kişisel özgürlüğü kaldırılan vatan evladının ceza süresi sonunda topluma yararlı olacak bir eleman olarak yetiştirilmesi gereklidir.” (TBMM 4. Yasama Yılı Açılış Konuşması 1 Mart 1923) sözü ile belirtmiştir.

2. TÜRKİYE’DE CEZA İNFAZ KURUMLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Ceza infaz kurumlarının Türkiye’deki gelişimini anlamak için öncelikle Türk hukuk sistemine uzun dönem egemen olan İslam hukukuna değinmekte fayda vardır. İslam hukukundaki ceza sistemi, suçlunun bedenine yönelik yaptırımları içeren uygulamalardan oluşmaktadır. Bu nedenle günümüzdeki anlamıyla bir hapishaneden bahsetmek yanlış olacaktır. Kişinin özgürlüğünü bağlayan cezaların Tanzimat Dönemi’nde ortaya çıktığı bilinmektedir (Özbek, 2015: 37). 1851 senesinde Osmanlı Devleti, yabancı uzmanların da bu konuda çalışmalar yapmasının ardından dönemin ilk ve modern ceza kanununu uygulamaya sokmuştur. Yabancı uzmanlardan olan İngiliz Büyükelçi Stratford Canning’in hazırladığı rapordaki maddeleri Hanılçe ve Şeyhoğlu (2020: 414-415), beş başlık altında aktarmıştır. Bunlardan ilki; mahkûm edilen kişilerin sağlıklarının ve güvenliklerinin göz önünde bulundurularak, ıslah edilmelerinde ahlaki açıdan değerlendirilmeleri sayılabilecektir. İkinci olarak hapishanelerin mimarilerinin ve fiziki yapılarının daha uygun hale getirilmesi yer almaktadır. Üçüncü olarak hapishanelerde otoritelerin sağlanarak, mahkûm edilen kişilerin şikâyetlerinin ilgili mahkemelere iletilmesinin sağlanması yer almaktadır. Dördüncü olarak hapishanelerde havalandırma, aydınlatma, temizlik gibi unsurların sağlanmasına dikkat çekilmiştir. Beşinci ve son olarak ise mahkûmlardan farklı inançları bulunanların ibadetlerini yerine getirmelerine izin vermek sayılabilecektir.

Islahat Fermanı ile birlikte, Osmanlı Devleti’nde 1856 senesinde “mahbeslerin ıslahı” konusunda çeşitli çalışmalara yer verilmiştir. 1858 tarihinde uygulamaya konulan ve 1926 senesine kadar yürürlükte kalacak olan ceza kanununda ise kişilerin bedenlerine yönelik yaptırımların yerini hapis cezalarına bıraktığı görülmektedir (CTGM, 2021a). Osmanlı Devleti’nde ilk ceza evine örnek olarak Manavgat Ceza Evi (1852) gösterilebilecektir. Bunun yanı sıra 1859 yılında ilk taşra ceza evi Yanya’da açılmıştır (CTGM, 2021b; Özbek, 2015: 38). 1871 tarihi ise ilk modern hapishanenin (Hapishane-i Umumi) İstanbul Sultan Ahmet Meydanı’nda açılması sebebiyle oldukça önemlidir. Osmanlı döneminde suçlulara hapis cezasının yanı sıra idam, kürek cezası, para cezası gibi çeşitli yaptırımlar da uygulanmıştır. Hapis cezası gerektiren eylemler ise genel olarak yaralama, hırsızlık, taciz, yankesicilik ve çocuk kaçırma olarak sayılabilecektir (Hanılçe ve Şeyhoğlu, 2020: 414). 1911 senesine gelindiğinde Hapishaneler Müdüriyeti kurulması, ceza infaz kurumlarını merkezi bir idare içerisinde değerlendirmeyi

beraberinde getirmiştir (CTGM, 2021a). İlgili Müdüriyet ise Dâhiliye Nezareti'ne (İçişleri Bakanlığı) bağlı olarak kurulmuştur.

Cumhuriyet Dönemi ile başlayan yeniliklere göz atıldığında ise ilk olarak 1926 yılında 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun uygulamaya geçtiği görülmektedir. Böylece cezaevleri ve infaz sistemleri daha modern bir yapıya bürünmüştür. Dâhiliye Nezareti'ne bağlı olarak işleyen Hapishaneler Müdüriyeti ise 1929 yılı itibari ile Adalet Bakanlığı'na bağlı hale getirilmiştir. Özellikle ceza almış kişilerin çalıştırılması ve ıslah edilmesi amacıyla iş esasını temel alan cezaevlerinin yapımına başlanmış ve bu amaçla 1930 yılında "Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun" çıkarılmıştır (Özbek, 2015: 38). İlgili kanun ile birlikte çeşitli şartları taşıyan hükümlülerin kamu yararına çalıştırılmasının, yalnızca geceleri cezaevinde geçirmesinin de önü açılmıştır. 1938 yılında çıkarılan 3408 sayılı kanun ile Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü kurulmuş ve teşkilat kanunu da 1943 yılında yürürlüğe girmiştir. Özellikle iş esaslı cezaevlerinin bu dönemde kurulması, II. Dünya Savaşı'nın da etkisiyle işgücünde azalan erkek nüfusun yerini mahkûmları çalıştırarak doldurmayı hedeflemiştir (CTGM, 2021a).

Modern anlamda cezaevleri adına atılan en önemli adımlardan birisinin de 1965 senesinde çıkarılan 647 sayılı Ceza İnfaz Kanunu olduğu bilinmektedir. Aynı dönemi takiben 2 sene içerisinde de "Ceza İnfaz Kurumları ve Tevkifhanelerin Yönetimine ve Cezaların İnfaza Dair Tüzük" yürürlüğe girmiş ve bu kapsamda hapishaneler yalnızca kişiyi cezalandırma yerleri olarak değil, aynı zamanda tutukluların cezaları bittikten sonra topluma yeniden kazandırılma yerleri olarak ele alınmıştır (Eren, 2014). Aynı zamanda tutukluların gün içerisindeki aktivitelerini belirleyen planlar belirlenmiş ve bunların uygulanmaları da denetime tabi tutulmuştur.

Günümüzde de geçerliliğini koruyan ve infazın temellerini belirleyen 2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un belirli maddelerine göz atmakta fayda vardır. Kanunda (5275 sayılı Kanun, 2004: mad. 8-15) 7 farklı infaz kurumundan bahsedilmektedir. Bunlar kanunda aşağıdaki şekilde yer almıştır;

1. Açık ceza infaz kurumları
2. Kapalı ceza infaz kurumları
3. Kadın kapalı ceza infaz kurumları
4. Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları
5. Gençlik kapalı ceza infaz kurumları
6. Çocuk kapalı ceza infaz kurumları
7. Çocuk eğitimevleri

Bunun yanı sıra 5275 sayılı Kanun'da (2004, mad. 25), "Hükümlü, tek kişilik odada barındırılır." ifadesi yer almaktadır. Bu istisna ise ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılan kişiler için geçerlidir. 2021 şubat ayı itibari ile Türkiye'de 78 açık ceza infaz kurumu ve 264 kapalı ceza infaz kurumu, 9 kadın kapalı ceza infaz kurumu, 7 kadın açık ceza infaz kurumu, 7 çocuk kapalı ceza infaz kurumu ve 4 çocuk eğitim evi olmak üzere toplamda 369 ceza infaz kurumu bulunmaktadır (CTGM, 2021c). Yukarıdaki bilgiler ışığında hareket edildiğinde, suçluları cezalandırma yöntemlerinin yıllar geçtikçe revize olduğu ve günün şartlarına uyum sağlayarak, cezaların daha insancıl yöntemlerle infazının gerçekleştirildiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

3. CEZA İNFAZ KURUMLARINDA PERSONEL SİSTEMİ

Ceza infaz kurumlarındaki personel sisteminin öncelikli olarak hukuki dayanağına değinmekte fayda vardır. Bu kapsamda 2020 yılında yayınlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik (URL 1) incelenebilecektir. İlgili yönetmeliğe göre ceza infaz kurumlarının başında müdür bulunabileceği gibi, müdürün olmadığı durumlarda kurumun başındaki kişi olarak idari amir belirlenmiştir. Kurumlarda bulunan müdür ve müdür yardımcılarının dışındaki personeller ise kurumun niteliğine ve imkânlarına göre değişmektedir. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik (URL 1) madde 6'da ise kurumda görev alan personeller aşağıda gösterildiği şekilde kategorilere ayrılmıştır;

- a) *Yönetim servisinde: İdare memuru, ambar memuru ve cezaevi katibi.*
- b) *Güvenlik ve gözetim servisinde: İnfaz ve koruma başmemuru ile infaz ve koruma memuru.*
- c) *Teknik serviste: Mühendis, mimar, tekniker, teknisyen, teknisyen yardımcısı.*
- ç) *Psiko-sosyal yardım servisinde: Psikolog ve sosyal çalışmacı, sosyolog ve çocuk gelişimi uzmanı.*
- d) *Sağlık servisinde: Cezaevi tabibi, dış tabibi, eczacı, veteriner, diyetisyen, sağlık memuru ve hayvan sağlık memuru.*
- e) *Eğitim ve öğretim servisinde: Öğretmen ve kütüphaneci.*
- f) *İşyurdu servisinde: İşyurdu müdürü, sayman, veznedar, tahsildar, işyurdu ambar memuru, satınalma memuru, bütçe, pazarlama ve benzeri işlerden sorumlu görevliler, işçi statüsünde çalışan personel ile gerektiğinde bütçeden aylık alan kadrolu personel.*
- g) *Yardımcı hizmetler servisinde: Santral memuru, gemi adamı, şoför, kaloriferci, aşçı ve hizmetli.*

Ceza infaz kurumlarında görev yapan ve kurumun en üst amiri olan müdürlerin görev ve sorumlulukları; kurumda yer alan iş yurdu hesaplarını kontrol ederek genel idare işlerine bakması, kurum içerisinde yer alan personeli denetlemesi, sorumlu olduğu kurumla ilgili gerekli istatistiksel bilgileri diğer kurumlarla istek halinde paylaşması, kurum içerisinde yer alan personele yapılan sözlü ve yazılı emirlerin akıbetini denetlemesi olarak sıralanabilecektir. Yönetim servisinde yer alan personelden idare memurları, müdürün olmadığı ceza infaz kurumlarında müdürün görevini üstlenirken, cezaevi katipleri kurumda gerçekleşen yazı işlerinden sorumlu tutulmaktadır. Ambar memurları ise ambara gelen malları muhafaza ederek kayıtlarını tutmaktadır (URL 1).

Kurumun güvenlik ve disiplin işlerinden sorumlu olan infaz ve koruma memurları, hükümlülerin kurallara uygun hareketlerinden, kurumun temiz tutulmasına kadar birçok konuda yetki ve sorumluluğa sahiptir. Teknik servis bünyesinde görev yapan mühendis, teknisyen vb. meslek gruplarından olan personeller ise kurumdaki onarım ve bakım işlemleri ile ilgilenerken, araç ve gereçleri çalışır olarak tutma sorumluluğuna da sahiptir (URL 1). Hükümlülerin gerek cezalandırılmalarına neden olan davranışların iyileştirilmesi için gerekse cezalarının infazından sonra dışarıdaki hayata adapte olabilmeleri adına psiko-sosyal yardım almaları da oldukça önemlidir. Bu kapsamda ceza infaz kurumlarında sosyolog, psikolog, çocuk gelişim uzmanı ve sosyal çalışmacılar görev yapmaktadır. Kurumda uygulanan psiko-sosyal programlardan bazıları ise grup çalışması, bireysel çalışma, intihar ve kendine zarar verme konusunda farkındalık sağlayıcı çalışmalar, öfke kontrolü çalışması, mahkûmların salıverilmelerinden önce uygulanan çalışmalar olarak sayılabilecektir.

Cezaevinde kalan tutukluların sağlık problemleri ile ilgilenebilmek ve tedavi edici olduğu kadar önleyici tedbirleri de uygulayabilmek adına kurumda doktor, dış hekimi, eczacı, diyetisyen vb. meslek dallarından personel görev yapmaktadır. Ceza infaz kurumlarında görev yapan öğretmen ve kütüphaneciler, kurumun eğitim-öğretim servisi kategorisinde değerlendirilmektedir. Bu kapsamda öğretmenler kurumda kalan ve okuma yazma bilmeyen kişilere okuma yazma öğretmek, eğitim ve öğretime devam eden tutukluların kayıt ve evrak işleri ile ilgilenecek ve tutukluların manevi olarak da eğitilmesini sağlamak gibi görevleri yerine getirmektedir. Kurumların işyurdu uygulamalarını düzenleyen, işlemleri yapan ve üretimi denetleyen çalışanları ise işyurdu servisi altında kategorize edilmektedir. Son olarak aşçı, şoför, santral memuru vb. personeller ise kurumların yardımcı hizmetler servisi bünyesinde yer almaktadır (URL 1). Ceza infaz kurumlarında görev yapan personellerin bir kısmının ataması Adalet Komisyonları tarafından yapılmaktadır. Bu kadrolar, Adalet Bakanlığı'nın aday memurları bilgilendirmek için oluşturduğu Adli ve İdari Yargı Adalet Komisyonlarının Yapısı ve İşleyişi Ders Notunda (T.C. Adalet Bakanlığı, ty.) şöyle aktarılmıştır: “Yazı İşleri Müdürü, İdari İşler Müdürü, İnfaz ve Koruma baş memuru - Memur - Ambar Memuru - Emanet Memuru - İnfaz ve Koruma Memuru - Santral Memuru - Satın alma Memuru - Tebligat Memuru - Tahsildar - Cezaevi Kâtibi - Zabıt Kâtibi - Veznedar - Şoför - Sağlık Memuru - Hayvan Sağlığı Memuru - Tekniker - Teknisyen - Teknisyen Yardımcısı 7 - Hizmetli - Aşçı - Kaloriferci - Bekçi - Mübaşir”. Kurumda çalışan diğer personeller ise Adalet Bakanlığı tarafından atanmaktadır.

Ceza infaz kurumlarının personel sistemlerine bakıldığında, çeşitli meslek gruplarından kişilerin kurum bünyesinde görev aldığı göze çarpmaktadır. Nitekim bu konuda Adalet Bakanlığı'nın hazırladığı 2015-2019 Stratejik Planı'na (Adalet Bakanlığı, 2020) değinmekte fayda vardır. Buna göre ceza infaz kurumlarında istihdam edilen personel sayısı 2010 yılında 29.348 kişi olarak belirlenmiştir. 2015 yılına gelindiğinde ise bu sayı %69 oranında bir artış göstermiş ve istihdam edilen personel sayısı 49.426'ya yükselmiştir. Ceza infaz kurumlarında yer alan personelin günümüzdeki sayısına bakılacak olduğunda ise 01.03.2021 tarihi itibari ile 42.478 kadrolu, 27.938 sözleşmeli ve 815 diğer çalışan ile toplamda 71.231 kişinin istihdam edildiği görülmektedir.

2015-2019 Stratejik Planı'nda (Adalet Bakanlığı, 2020) insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesine dair de 4 ana hedef belirlenmiştir. Bu hedefler aşağıdaki gibidir;

1. *“İş tanımları, hizmet standartları belirlenecek ve bu standartlar işe alım, iş gücü plânlaması ve performans yönetiminde dikkate alınacaktır”*
2. *“Kontrolörler Kurulunun kapasitesi artırılabilecektir.”*
3. *“Uzman personel ve diğer personel sayısı artırılabilecektir.”*
4. *“İlgili kanun tasarısının yasalaşma sürecinin tamamlanması halinde ceza infaz kurumlarının dış güvenliği (sevk ve nakilleri de kapsayacak şekilde) İçişleri Bakanlığından devralınacaktır.”*

Yine Stratejik Plan'da (Adalet Bakanlığı, 2020) personelin sayısını arttırmanın yanı sıra niteliğini de geliştirmenin önemine vurgu yapılarak, İstanbul, Ankara, Kahramanmaraş, Erzurum ve Denizli'de eğitim merkezlerinin bulunduğu ve bu kapsamda hizmet içi eğitime dair seminerlerin düzenlendiği bilgisi verilmiştir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün infaz istatistiklerine bakıldığında yalnızca 2019 yılında 14.740 personele eğitim verilerek yine aynı sene içerisinde 522 kurs düzenlendiği görülmektedir. 2000 yılından itibaren bakıldığında ise günümüze kadar 56.958 ceza infaz kurumu personeline eğitim verilmiştir (CTGM, 2021d). Bunun yanı sıra Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan Personel Eğitim Daire Başkanlığına da değinmekte fayda vardır. Başkanlık bünyesinde Eğitim Teknolojileri Bürosu, Akademik Çalışmalar Bürosu, Eğitim Merkezleri ve Planlama Bürosu, Yayın İşleri Bürosu ve Ölçme ve Değerlendirme Bürosu bulunmaktadır. Böylece kurumun personel eğitimine dair belirlediği strateji ve programları çeşitli birimlerin görev ve sorumluluklarına ayırdığı göze çarpmaktadır.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada öncelikle nitel yöntem veri toplama tekniklerinden birisi olan İçerik Analizi tekniği kullanılmıştır. Holsti'nin (1968: 608) tanımına göre içerik analizi, mesajların özelliklerini sistematik ve nesnel olarak tanımlayarak çıkarımlar yapmaya yönelik bir tekniktir. Berg'in (2001: 241) vurguladığı gibi, metne dönüştürülebilecek tüm materyaller içerik analizi tekniği için uygun materyallerdir. Bu yöntem, anlamı yorumlamak için bir metnin ardındaki mesajlarını veya özelliklerini araştıran bir analiz türüdür. Araştırmacı, kelime veya kelime öbeklerinin anlamlarını, sıklığını, sayılarını ya da diğer özelliklerini tespit ederek araştırma sorusu kapsamında bu toplu verileri çeşitli kodlama yöntemleri ile hassas bir sistematik içerisinde parçalara ayırarak analiz eder. Ortaya çıkan anlamlı bilgi topluluklarını sınıflandırır ve veriler arasında bağlantı kurar. Araştırmada örneklem olarak Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan beş ayrı rapor üzerinde bir içerik analizi gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi sırasında raporlardaki metinler üzerine analiz yapılırken aynı zamanda raporlarda yer alan birtakım istatistik ve ikincil veriler de analiz edilmiş, nicel araştırma yöntemine de başvurulmuştur. Dolayısıyla araştırmada yöntem olarak karma araştırma yöntemi (Bazeley, 2018) kullanılmıştır. Bu doğrultuda hem nitel hem de nicel veriler analiz edilmeye çalışılmıştır.

5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Çalışmada ceza infaz kurumlarının insan kaynaklarındaki gelişmeler incelenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 2012, 2013, 2014, 2015 ve 2016 yıllarında çıkardıkları faaliyet raporları incelenmiştir. CTGM (2013: 75) tarafından hazırlanan 2012 Birim Faaliyet Raporu incelendiğinde 100 tutuklu başına düşen uzman sayısının Türkiye'de Avrupa'ya göre daha düşük olduğu gözlemlenmiştir. Bu açığı kapatılabilmek ve hızla artan ceza infaz kurumu sayısını da göz

önünde bulundurarak, kurum bünyesine daha fazla personel alınmasının gerekliliği, raporda yerini almıştır. 2012 yılında taşra teşkilatına dair atama durumu ise Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. 2012 Atama Durumu

Unvan	Açıktan atanan personel sayısı	Açıktan yeniden atanan personel sayısı	Kurumlar arası atama yoluyla atanan personel sayısı	İşlemi devam eden personel sayısı	Toplam
İdare Memuru	93			100	193
Öğretmen			156		156
Psikolog	143	2			145
Sosyal Çalışmacı	40			1	41
Sosyolog	370				370
Diyetisyen	2				2
Mühendis	9				9
Mimar			1		1
Veteriner			1		1
İnfaz ve Koruma Memuru (4/B)	4.141				4.141
İnfaz ve Koruma Memuru	331				331
Katip (4/B)	303				303
Şoför (4/B)	319				319
Sağlık Memuru (4/B)	13				13
Teknisyen (4/B)	105				105
Aşçı (4/B)	45				45
Kaloriferci (4/B)	35				35
Hizmetli (Engelli Kadrosu)	27				27
Toplam	5.976	2	158	101	6.237

Kaynak: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü 2012 yılı Birim Faaliyet Raporu’ndan alınmıştır.

Yukarıdaki tabloya bakıldığında 2012 yılında işlemi devam eden 101 kişi hariç 6.136 kişinin atamasının gerçekleştiği görülmektedir. 2012 yılı, 2016 yılına kadar verilerine ulaşılabilen atama sayıları içerisinde en fazla personel istihdam edilen yıl olmuştur. Diğer yıllar da göz önüne alındığında Psikolog, Sosyolog, Şoför, Teknisyen, İnfaz ve Koruma Memuru kadrolarında en fazla atanmanın 2012 yılı içerisinde yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte 313 personel ise emeklilik, vefat, gibi çeşitli sebeplerden dolayı işten ayrılmıştır. 2013 senesine dair çizilen projeksiyonda ise kurumun bir sonraki sene için 3.500’ü infaz ve koruma memuru olmak üzere, 100 İdare Memuru, 300 Sosyal Çalışmacı, 300 Psikolog, 100 Öğretmen, 180 Cezaevi Kâtibi, 200 Teknisyen, 25 Kaloriferci, 50 Aşçı ve 200 Şoför olmak üzere çeşitli meslek dallarından 4.955 personeli bünyesine almayı planladığı görülmektedir (CTGM, 2013: 78). 2013 birim faaliyet raporuna göre taşra teşkilatlarındaki atama bilgileri ise Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. 2013 Yılı Atama Durumu

Unvan	Açıktan atanan personel sayısı	Açıktan yeniden atanan personel sayısı	Kurumlar arası atama yoluyla atanan personel sayısı	İşlemi devam eden personel sayısı	Toplam
İdare Memuru				100	100
Öğretmen		1	1		2
Psikolog			1	135	136
Sosyal Çalışmacı		1		64	65
Diyetisyen				5	5
Mühendis			1	13	14
Veteriner				2	2
İnfaz ve Koruma Memuru (4/B)	85				85
İnfaz ve Koruma Memuru	1.917				1.917
Katip (4/B)	1				1
Katip	182				182
Şoför	248				248
Sağlık Memuru (4/B)	374				374
Teknisyen	166				166
Teknisyen (4/B)	3				3
Aşçı	72				72
Aşçı (4/B)	1				1
Kaloriferci	32				32
Kaloriferci (4/B)	1				1
Hizmetli (Engelli Kadrosu)	137				137
Memur (Engelli Kadrosu)	345				345
Toplam	3.564	2	3	319	3.888

Kaynak: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü 2013 yılı Birim Faaliyet Raporu’ndan alınmıştır.

Tablo 2'ye bakıldığında 2012 Birim Faaliyet Raporu'nda (CTGM, 2013: 78) belirtilen ve 2013 yılı içerisinde alınması hedeflenen personel sayısına ulaşılamadığı görülmektedir. Bununla birlikte 2013 yılında çeşitli nedenlerden dolayı işten ayrılan personelin sayısı da 352 olarak belirlenmiştir (CTGM, 2014: 94). 2013 yılındaki raporda bir sonraki yılın personel istihdamı için herhangi bir öngörde bulunmadığı da görülmüştür. Bunun yanı sıra, kurumlarda hizmet kalitelerini geliştirebilmek adına gıda mühendisi ve diyetisyen alımları için sözlü sınav yoluyla atama yapılabilmesi adına çeşitli çalışmaların yapıldığı belirtilmiştir. Taşra teşkilatına ilişkin yapılan atamalarda işyurtlarının kapasitelerini geliştirebilmek adına çevre mühendisi, veteriner, ziraat mühendisi gibi çeşitli kadrolara atama yapılabilmesi için çalışmaların yapıldığı da raporda yerini almıştır (CTGM, 2014: 92). Tablo 3'te kurumun 2014 Faaliyet Raporu'nda (CTGM, 2015: 56) yer alan taşra teşkilatlarına ilişkin atama sayıları gösterilmiştir.

Tablo 3. 2014 Yılı Atama Durumu

Unvan	Açıktan atanan personel sayısı	Açıktan yeniden atanan personel sayısı	Kurumlar arası atama yoluyla atanan personel sayısı	İşlemi devam eden personel sayısı	Toplam
İkinci Müdür				110	110
İdare Memuru				100	100
Şef				25	25
Sayman				25	25
Öğretmen				50	50
DSM Müdür Yardımcısı				45	45
Psikolog		2	1	125	128
Sosyal Çalışmacı		1		45	46
Öğretmen			6	1	7
İnfaz ve Koruma Baş Memuru				250	250
İnfaz ve Koruma Memuru	445	1		715	1161
Sağlık Memuru			1		1
Hizmetli (Engelli Kadrosu)	37				37
Memur (Engelli Kadrosu)	108				108
Toplam	590	4	8	1491	2093

Kaynak: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü 2014 yılı Birim Faaliyet Raporu'ndan alınmıştır.

2014 yılında yapılan atamalara bakıldığında daha önceki yıllarda ataması yapılan Teknisyen, Aşçı, Kaloriferci, Kâtip, Veteriner, Mühendis, Diyetisyen ve Sosyolog kadroları için herhangi bir personel ataması yapılmadığı görülmektedir. Bununla birlikte 2014 yılında İkinci Müdür, Şef, Sayman, İnfaz ve Koruma Baş Memuru ve DSM Müdür Yardımcısı kadrolarına son üç yıl içerisinde ilk kez atama yapılmıştır (CTGM, 2015: 56). 2013 yılında alınan personel sayısının 2012 yılına bakıldığında yarı yarıya düşmesi, 2014 yılında ise 2013 yılına göre alınan personelin neredeyse yarısının istihdam edilmesi de dikkat çekmektedir. 2012 yılı Birim Faaliyet Raporu (CTGM, 2013: 75) verilerine bakıldığında Avrupa'da 100 tutukluya 1 uzman düşerken bu sayının Türkiye'de 365 tutukluya 1 uzman şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Nitekim bu durum 2014 yılı Birim Faaliyet Raporu'nda (CTGM, 2015: 56) tekrar incelenmiş ve Türkiye'de 176 tutuklu veya hükümlüye 1 uzman düşecek şekilde verilerin yenilendiği görülmüştür. İşlemi devam eden personeller dışında ataması kesinleşen personel sayısı 602 kişi ile sınırlı kalmıştır. 2014 yılında çeşitli nedenlerden dolayı 528 işten ayrılmıştır. 2014 yılında işten ayrılanların sayısı da son 3 yıl içerisindeki en yüksek rakamı temsil etmektedir. Bir sonraki faaliyet raporu olan 2015 Faaliyet Raporu'na (CTGM, 2016: 68) yer alan taşra teşkilatlarına dair atama bilgileri Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. 2015 Yılı Atama Durumu

Unvan	Açıktan atanan personel sayısı	Açıktan yeniden atanan personel sayısı	Kurumlar arası atama yoluyla atanan personel sayısı	Görevde yükselme sınavı sonucu atanan personel sayısı	İşlemi devam eden personel sayısı	Toplam
İkinci Müdür				103		103
İdare Memuru				99		99
Şef				25		25
Sayman				25		25
Öğretmen			4	50		54
DSM Müdür Yardımcısı				43		43
Sosyolog			2			2
Psikolog		1				1
İnfaz ve Koruma Baş Memuru				191		191

İnfaz ve Koruma Memuru	895	1				896
Sözleşmeli İnfaz ve Koruma Memuru	874					874
Sözleşmeli Destek-Sağlık Personeli	344					344
Hizmetli (Engelli Kadrosu)					60	60
Cezaevi Kâtibi	23					23
Aşçı	8					8
Kaloriferci	7					7
Şoför	23					23
Teknisyen	20		1			21
Sağlık Memuru		1				1
Toplam	2194	3	7	536	60	2800

Kaynak: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü 2015 yılı Birim Faaliyet Raporu'ndan alınmıştır.

2015 yılında atama tablosunda ilk kez görevde yükselme sınavı sonucu atanan personele yer verilmektedir. Bu kapsamda 536 personelin ataması yapılmıştır. 103 İkinci Müdür, 99 İdare Memuru, 25 Şef, 25 Sayman, 50 Öğretmen, 43 DSM Müdür Yardımcısı ve 191 İnfaz ve Koruma Baş Memuru kadrosu da görevde yükselme sınavı sonucu gelen personellerce doldurulmuştur. Bunun yanı sıra son 4 yıl içerisinde ilk kez Sözleşmeli Destek-Sağlık Personeli ve Cezaevi Kâtibi ataması yapıldığı da görülmektedir (CTGM, 2016: 68). Çeşitli nedenlerden dolayı 2015 yılında işten ayrılanların sayısı ise 669 kişi olarak bildirilmiştir. 2016 yılına ait Birim Faaliyet Raporu'nda (CTGM, 2017: 78) taşra teşkilatındaki atama faaliyetlerini belirten Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. 2016 Yılı Atama Durumu

Unvan	Açıktan atanan personel sayısı
Psikolog	60
İnfaz ve Koruma Memuru	3.824
Hizmetli (Engelli Kadrosu)	56
Cezaevi Kâtibi	145
Aşçı	27
Kaloriferci	24
Şoför	152
Teknisyen	62
Sağlık Memuru	87
Toplam	4.437

Kaynak: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü 2016 yılı Birim Faaliyet Raporu'ndan alınmıştır.

2016 yılında açıktan yeniden atama, kurumlar arası atama ve görevde yükselme sınavı sonucu atama yoluyla personel alınmadığı görülmüştür. Yıl içerisinde kuruma alınan toplam 4.437 personelin hepsinin açıktan atama yoluyla alındığı tabloda yer almaktadır. 2014 ve 2015 yıllarında toplam 2 sağlık memuru ataması yapılmışken 2016 yılında 87 atama yapılması dikkat çekicidir. Bununla birlikte kurumun 2012 yılından sonra en fazla psikolog ve infaz ve koruma memuru ataması da bu sene içerisinde gerçekleşmiştir (CTGM, 2017: 78). 2016 yılında çeşitli nedenlerle işten ayrılan sayısı ise 1.237 olmuştur. Diğer 5 yıla nazaran 2016 yılında görülen artışta, aynı yıl gerçekleşen 15 Temmuz Darbe Girişimi sonrası yapılan ihraçların da etkisi olduğu düşünülmektedir. İhraçların etkisi ile de hızla boşalan kadroların doldurulabilmesi adına açıktan atama yöntemine başvurulduğu tahmin edilmektedir.

Tablo 6. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı

Unvan	2012	2013	2014	2015	2016
Genel Müdür	1	1	1	1	1
Genel Müdür Yard.	5	5	4	4	4
Daire Başkanı	6	8	8	8	9
Tetkik Hakimi	23	31	17	21	24
Şube Müdürü	6	8	28	33	8
Şef	1	3	23	26	7
Birinci Müdür	1	1	-	-	1
İkinci Müdür	4	7	5	1	3
İdare Memuru	4	1	-	-	5
İcra Müdürü	4	4	3	1	-
Denetimli Serbestlik Müdürü	2	1	-	1	-
İdari İşler Müdürü	1	1	1	1	1
Sosyal Çalışmacı, Sosyolog ve Psikolog	19	20	18	24	30
Öğretmen ve Eğitim Uzmanı	5	13	10	7	6

İnfaz ve Koruma Başmemuru	1	-	-	6	2
İnfaz ve Koruma Memuru	85	180	185	289	165
Ambar Memuru	1	1	1	2	1
Bilgisayar İşletmeni	12	20	23	9	17
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	32	42	43	36	41
Zabıt Kâtibi	2	2	4	3	3
İstatistikçi	1	-	-	-	-
Memur	49	45	37	25	22
Sağlık Memuru	2	2	2	2	2
Cezaevi Kâtibi	10	12	17	16	14
Teknisyen/Teknisyen Yard.	13	12	12	13	11
Şoför	3	2	3	4	3
Hizmetli	8	8	8	6	6
Kontrolörler Kurulu Başkanı	-	1	1	1	-
Baş Kontrolör	-	16	16	15	17
Kontrolör	-	2	2	2	3
Stajyer Kontrolör	-	4	12	13	8
Adalet Uzman Yard.	-	17	16	17	14
Kontrolörler Kurulu Başkan Yard.	-	-	-	1	-
Mütercim/Mütercim ATGV	-	-	-	2	2
Veteriner Hekim	-	-	-	-	1
Araştırmacı	-	-	-	-	2
Tekniker	-	-	-	-	1
Aşçı	-	-	-	-	1
Sayman	-	-	-	-	3
Ziraat Mühendisi	-	-	-	-	1
Toplam	301	470	500	589	439

Kaynak: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 Birim Faaliyet Raporlarından derlenerek oluşturulmuştur.

Tablo 6'ya bakıldığında 2012 yılında kadro açılmamış birçok meslek grubundan personelin 2013 yılında kurum bünyesinde istihdam edildiği görülmektedir. Bunlar, Kontrolör, Baş Kontrolör, Kontrolörler Kurulu Başkanı, Stajyer Kontrolör, Adalet Uzman Yardımcısı olarak kayda geçmektedir (CTGM, 2014: 27). Kontrolör kadrosunda görev alan kişilerin denetimlerini Bakanlık adına yaptığı bilinmektedir. Bunun yanı sıra ataması Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yapılan ve tutukevleri, ceza infaz kurumları ya da işyurtlarında görev yapan kişileri Kontrolörlerin denetleme yetkisi bulunmamaktadır. Kontrolörlerin görevleri Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri Kontrolörleri Yönetmeliği'nde (URL 2) aşağıdaki şekilde aktarılmıştır:

“Kontrolörler, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri ile İşyurtlarının;

a) Bütün işlemlerinin denetimini yapmak,

b) Savcı dışındaki görevliler hakkında hal kağıdı veya gizli rapor tanzim etmek,

c) Denetimini yaptığı kurum ve işyurdunun genel yönetim durumu, mevzuatın uygulanması, memur ve halkla münasebetler konularında düşünce ve tavsiyelerini raporla bildirmekle görevlidir”.

2013 yılında merkez teşkilatında görev yapan kişilerin sayısı, yeni karoların da açılarak personel alınmasının ardından 169 kişi artmıştır. En fazla artışın işte 95 kişilik yeni alımla İnfaz ve Koruma Memuru Kadrosunda olduğu görülmektedir. 2014 yılına gelindiğinde ise Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün merkez teşkilatındaki personel sayısında ciddi bir artıştan söz etmek yanlış olacaktır. Tablo 6'ya bakılarak 2014 yılı içerisinde kurumun Stajyer Kontrolör alımına önem verdiği görülmektedir. Bunun yanı sıra 2012 ve 2013 yıllarında Birinci Müdür, İdare Memuru ve Denetimli Serbestlik Müdürü kadrolarında görev yapan kişilerin çeşitli nedenlerden dolayı görevlerinden ayrıldıkları tespit edilmiştir. Şube Müdürü ve Şef kadrolarında ise yine aynı yıl önemli bir artış olmuştur (CTGM, 2015: 12).

2015 yılına ait verilere bakıldığında merkez teşkilatına bir önceki seneye göre 89 yeni personelin alındığı görülmektedir (CTGM, 2016: 21). 2015 yılında en fazla ataması yapılan kadro olarak İnfaz ve Koruma Memurluğu kadrosu gözükmektedir. Bunun yanı sıra 2013 ve 2014 yıllarında personel bulunmayan İnfaz ve Koruma Baş Memurluğu kadrosuna da 6 personel alınmıştır. Kurumda ilk kez açılan kadrolar ise 2015 yılı için Kontrolörler Kurulu Başkan Yard. ve Mütercim/Mütercim ATGV olmuştur. Ceza ve

Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün Faaliyet Raporları üzerinden yapılan araştırmada incelenen son rapor ise 2016 Birim Faaliyet Raporu (CTGM, 2017) olmuştur. Nitekim Müdürlüğün 2016 senesinden sonra herhangi bir faaliyet raporu paylaşmadığı saptanmıştır.

Yukarıdaki tabloda 2016 yılına ait verilere bakmadan önce, 2016 yılında çeşitli nedenlerden dolayı kurumdan ayrılan personel sayısının 1.237 kişi olduğuna değinmekte fayda vardır. Kurumun merkez teşkilatında görev yapan kişilerin sayısının son 5 yıl içerisinde ilk kez azalması da bu kapsamda açıklanabilecektir. İnfaz ve Koruma Memuru, Şube Müdürü ve Şef kadrolarında 2016 yılında ciddi bir düşüş göze çarpmıştır. Veteriner Hekim, Ziraat Mühendisi, Aşçı, Araştırmacı, Sayman, Tekniker kadrolarına ise ilk kez bu sene atama yapıldığı görülmüştür (CTGM, 2017: 17). Bir önceki sene Kontrolörler Kurulu Başkan Yard., İcra Müdürü, Denetimli Serbestlik Müdürü ve Kontrolörler Kurulu Başkanı olarak görev yapan personeller ise 2016 yılında çeşitli nedenlerden dolayı işten ayrılmıştır. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün kamuoyu ile paylaştıkları birim faaliyet raporları 2016 yılından sonra yayınlanmamıştır.

6. SONUÇ

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün paylaştığı 2012, 2013, 2014, 2015 ve 2016 yıllarına ait Birim Faaliyet Raporlarında yer alan insan kaynaklarındaki gelişmeler yukarıdaki çalışmada incelenmiştir. Bu kapsamda kurumun taşra teşkilatlarına en fazla personel atamasının yapıldığı 2012 yılında 6.237 kişi olarak belirlenmiştir. Ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlülerin gerek kurumda buldukları dönem içerisinde gerekse cezalarının bitiminin ardından toplu hayata geri döndükleri dönemde topluma daha faydalı ve yararlı bireyler olabilmeleri adına psikolog ve sosyologların kurum içerisindeki rolü oldukça önemlidir. Bu kapsamda 2012 yılında bu konu göz önünde bulundurularak psikolog ve sosyolog kadrolarında en fazla atamanın yapıldığı düşünülmektedir.

2012 Birim Faaliyet Raporu'nda dikkat çekici bir diğer nokta ise 2013 yılında alınması planlanan personele dair bir projeksiyonun çizilmesi olmuştur. Bu stratejik plan her ne kadar hayata geçirilemese de geleceğe yönelik bir yol haritası çizmek adına önemli bir rol oynamaktadır. Ancak geleceğe yönelik yapılan bu planlamaların diğer raporlarda yer almadığı görülmüştür. İnfaz ve koruma memuru kadrosuna en fazla yine bu yıl atama yapıldığı görülmektedir. Bunun nedeni olarak ise 2012 yılında diğer yıllara nazaran daha fazla cezaevi açılması ve bu kapsamda daha fazla personele ihtiyaç duyulması gösterilebilecektir. 313 personelin işten ayrıldığı 2012 yılında kişilerin en fazla kendi istekleri üzerine işten ayrıldıkları tespit edilmiştir.

2013 yılı atama durumuna bakıldığında özellikle sağlık memuru alımındaki yükselme göze çarpmıştır. Kurumlarda bulunan tutuklu ve hükümlülerin sayısının her yıl artmasının, beraberinde sağlık ihtiyaçları için gereken personele duyulan ihtiyacın arttığını da gösterebilecektir. 2012 raporunda Avrupa'da 100 hükümlü ya da tutuklu kişiye 1 uzman düşerken Türkiye'deki sayı 365 hükümlü ya da tutukluya 1 uzman şeklinde verilmişken bu sayının 2013 raporunda 357 hükümlü ya da tutukluya 1 uzman şeklinde güncellendiği ve henüz bu konuda fazla yol kat edilemediği göze çarpmaktadır. 2013 yılında 352 personel çeşitli nedenlerden dolayı kurumdan ayrılmıştır. Bu nedenlerin başında 2012 yılında da olduğu gibi en fazla isteğe bağlı ayrılış sebep gösterilmiştir.

İstihdam rakamlarına 2014 yılı özelinde bakıldığında en az personelin kurum bünyesine bu yıl katıldığı görülmektedir. Nitekim toplamda belirtilen 2093 personelin hâlihazırda 1491'inin atama işlemi devam etmektedir. Bununla birlikte 528 kişi kurumdan ayrılmış ve geçmiş iki yıla göre kurumdan en fazla ayrılan personel sayısı bu yıl kaydedilmiştir. İlgili dönemde işten ayrılmaların diğer iki yıla kıyasla daha fazla olması Avrupa ile Türkiye'de hükümlü ve tutuklu başına düşen uzman kıyaslamasında ciddi anlamda yol kaydedilerek, Türkiye'de 176 hükümlüye 1 uzman düştüğü bilgisi de 2014 yılı birim raporunda yerini almıştır.

2015 yılı birim faaliyet raporundaki taşra teşkilatı atama durumuna bakıldığında, atama yöntemlerinden diğer üç yıla göre ilk kez görevde yükselme sınavı sonucu atan personellere yer verildiği görülmüştür. 2015 yılında yapılan görevde yükselme sınavlarında ilk kez uygulamaya geçen sözlü sınav yöntemiyle personel alınması bu konuda dikkat çekmektedir. 669 personel ise 2015 yılı içerisinde kurumdan çeşitli nedenlerden dolayı ayrılmıştır. Kurum tarafından yayınlanan son faaliyet raporu olan 2016 yılı birim faaliyet raporunda yer alan veriler, diğer incelenen yıllara göre oldukça farklılaşmıştır. 2016 yılında kurumun atama yaptığı kadroların çeşitliliği oldukça azalmıştır. Nitekim diğer yıllarda atama yapılan

farklı kadrolar 20'nin üzerine çıkarken bu yıl yalnızca 9 alanda kadro açılmış ve personel alımı yapılmıştır. Alınan 4.437 personelin çoğunu 3.824 kişi ile infaz ve koruma memurları oluşturmuştur. Kurumdan en fazla ayrılan personelin 1.237 kişi ile bu yıl içerisinde kaydedilmesi, 15 Temmuz Darbe Girişimi sonrası alınan önlemler kapsamında düşünülebilecektir.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün merkez teşkilatlanmasına bakıldığında ise 2013 yılında ilk kez Kontrolör, Baş Kontrolör, Kontrolörler Kurulu Başkanı, Stajyer Kontrolör, Adalet Uzman Yardımcısı kadrolarına atamalar yapıldığı tespit edilmiştir. Kurum merkez teşkilatına 2016 yılında da daha önce alım yapmadığı Veteriner Hekim, Ziraat Mühendisi, Aşçı, Araştırmacı, Sayman, Tekniker kadrolarına alım yapmıştır. Personel sayısının 2012 senesinden itibaren düzenli olarak artışının 2016 yılında sekteye uğradığı ve personel sayısının ilk kez bir önceki yıla göre düştüğü gözlemlenmiştir. Bu durum da yukarıda bahsedildiği üzere kurumdan o sene içerisinde diğer yıllara göre çok daha fazla personelin ayrılması ile açıklanabilecektir.

Sonuç olarak ceza infaz kurumlarının gerek Türkiye'de gerekse dünyada oldukça uzun bir tarihi geçmişine bulunmaktadır. Bu nedenle Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün önceki yıllarda olduğu gibi birim faaliyet raporları ve strateji belgeleri yayınlaması, ceza infaz kurumları hakkında daha ayrıntılı ve karşılaştırmalı çalışmalar yapabilmek adına önem arz etmektedir. Günümüz modern ceza infaz kurumlarındaki personel sisteminin gelişimi ve buna benzer yapılacak çalışmalar, literatüre oldukça önemli bir katkı sağlayabilecektir.

KAYNAKÇA

- 5275 Sayılı Kanun. (2004). Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun. Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5275.pdf>
- Adalet Bakanlığı (2020). 2015-2019 Stratejik Plan. Erişim adresi: https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2282019165207StratejikPlan_2015_2019.pdf
- Artuk, M. E. ve Alşahin, M. E. (2015). Hapis Cezalarının ve Cezaevlerinin Tarihi Gelişimi. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21(2), 145-185.
- Barnes, H. E. (1930). *The story of punishment; a record of man's inhumanity to man*. Stratford.
- Bazeley, P. (2018). *Integrating Analyses in Mixed Methods Research*. SAGE Publications.
- Berg, B. L. (2001). *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*. Boston: Allyn and Bacon.
- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü [CTGM] (2013). 2012 Birim Faaliyet Raporu. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. Erişim adresi: https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/20820191406342012_faliyet_raporu.pdf
- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü [CTGM] (2014). 2013 Birim Faaliyet Raporu. Erişim adresi: <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/20820191409012013-rapor.pdf>
- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü [CTGM] (2015). 2014 Birim Faaliyet Raporu. Erişim adresi: https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/20820191409332014_rapor.pdf
- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü [CTGM] (2016). 2015 Birim Faaliyet Raporu. Erişim adresi: <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/20820191410032015-rapor.pdf>
- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü [CTGM] (2017). 2016 Birim Faaliyet Raporu. Erişim adresi: https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/20820191410332016_faliyet_raporu.pdf
- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü [CTGM] (2021a). Türkiye Ceza İnfaz Kurumları Tarihiçesi Araştırma Projesi. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. Erişim adresi: <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/turkiye-ceza-infaz-kurumlari-tarihcesi-arastirma-projesi>
- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü [CTGM] (2021b). Türkiye Ceza İnfaz Kurumları Kronolojisi (1850-2005). Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. Erişim adresi: <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/turkiye-ceza-infaz-kurumlari-kronolojisi-1850-2005>
- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü [CTGM] (2021c). Genel Bilgi. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. Erişim adresi: <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/cik-genel-bilgi>

- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü [CTGM] (2021d). Yıllara Göre Eğitim İstatistikleri. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. Erişim adresi: <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/personel-egitim-istatistik.pdf>
- Eren, M. (2014). Mahbeslerden Hapishanelere, Hapishanelerden Cezaevlerine... Osmanlı'dan Günümüze Kapatılma. *Bilim ve Gelecek*. 119. Erişim adresi: <https://bilimvegelecek.com.tr/index.php/2014/01/01/mahbeslerden-hapishanelere-hapishanelerden-cezaevlerine-osmanlidan-gunumuze-kapatilma/>
- Göçoğlu, V. (2015). Dezavantajlı Gruplar Üzerinde Yapılan Bir Kamu Politikası Sonlandırmasının Analizi: Eski Hükümlülerin Özel Sektördeki İstihdam Zorunluluğunun Kaldırılması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(36), 846-863.
- Griffiths, C. T., Dandurand, Y. ve Murdoch, D. (2007), *The Social Reintegration of Offenders and Crime Prevention. Research Report No. 2007-2*, Canada, Ottawa: National Crime Prevention Centre (NCPC), Public Safety.
- Hanilçe, M. ve Şeyhoğlu, E. (2020). Osmanlı Devleti'nde Bir Ceza İnfaz Kurumu Olarak Hapishaneler ve Kadınlar. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 406-436.
- Holsti, O. R. (1968). *Content Analysis*. (Eds.) G. Lindzey & E. Aaronson *The Handbook of Social Psychology* (pp. 596-692). Reading, MA: Addison-Wesley.
- Özbek, V. Ö. (2015). *İnfaz Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- T.C. Adalet Bakanlığı. (t.y.). Aday Memur Hazırlayıcı Eğitimi. Erişim adresi: <https://edb.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/26620201538325-ADL%C4%B0VE%C4%B0DAR%C4%B0YARGI ADALETKOM%C4%B0SYONLARININYAPISIVE%C4%B0%C5%9ELEY%C4%B0%C5%9E%C4%B0.pdf>
- Türk Dil Kurumu [TDK] (t.y.). Hapishane. Türk Dil Kurumu Sözlükleri. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- URL 1. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik, Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2324&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>
- URL 2 (1997). Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri Kontrolörleri Yönetmeliği. Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=5007&mevzuatTur=KurumVeKurulYonetmeliği&mevzuatTertip=5#:~:text=Kontrol%C3%B6rlerin%20G%C3%B6revleri%20Madde%209%2D%20Kontrol%C3%B6rler,durumu%2C%20mevzuat%C4%B1n%20uygulanmas%C4%B1%2C%20memur%20ve>